

МИСТЕЦТВОЗНАВСТВО ТА АРХІТЕКТУРА

Гуменник І.В.

аспірант, асистент,

Національний університет «Львівська політехніка»

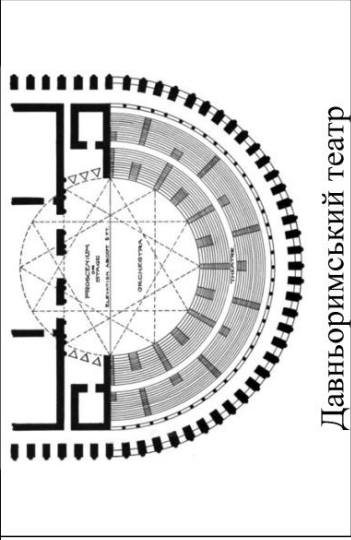
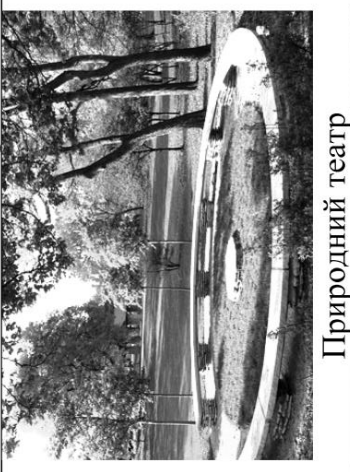

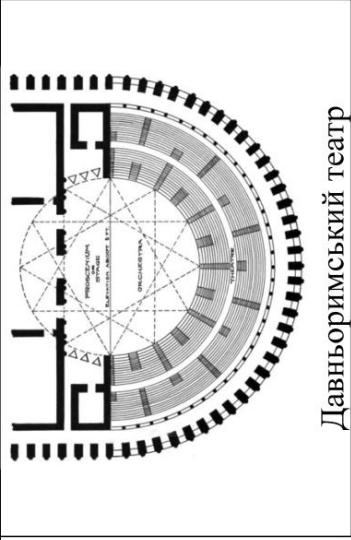
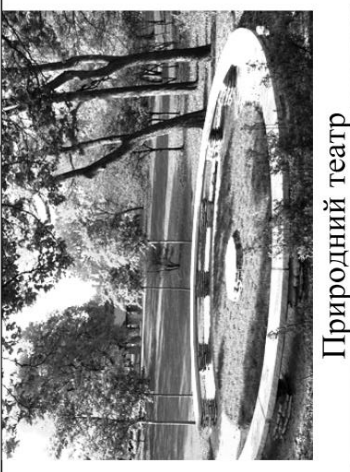

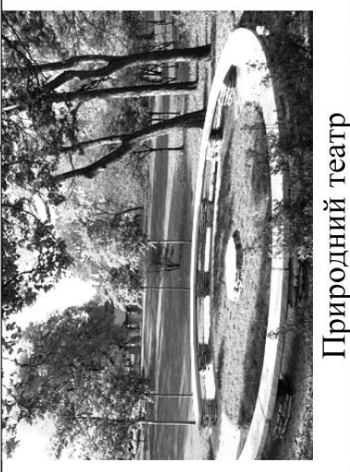
ГЕНЕЗА ТИПОЛОГІЇ АРХІТЕКТУРИ «ЛАНДШАФТНИХ» ТЕАТРАЛЬНО-ВИДОВИЩНИХ СПОРУД ВІДКРИТОГО ТИПУ

Потреба у виконанні ґрунтового аналізу літературних джерел, які опубліковані за кордоном в останні роки, пов'язана з тим, що основні науково-теоретичні дослідження архітектури відкритих та літніх театрів були здійснені лише у 50-60 роках ХХ століття. В Україні дослідження архітектури «ландшафтних» театрів здійснювались під керівництвом д.арх., проф. В.І.Проскуракова, який розвивав ідеї архітектурної типології різноманітних театрів та вивчав питання генези українського театру [1].

Слід зауважити, що за останнє десятиліття за межами України була опублікована в авторитетних виданнях ціла низка наукових праць, що присвячені питанням формування типології «ландшафтних» театрів з детальним аналізом чинників, що впливають на архітектурні особливості даних споруд та з врахуванням факторів впливу часу на зміну їх типології від періоду античності до сьогодення.

В публікаціях закордонних дослідників присвяченим проблемам оцінки взаємовідносин між стародавніми (давня Греція та Римська імперія часів до нашої ери) відкритими театрами, ландшафтом ділянки забудови та суспільними інтересами людства стверджується, що античний театр в його архітектурному дизайні є відображенням реальної соціальної структури суспільства. Тобто, кожна театральна споруда, особливо, в античності, зазвичай, будувались просто неба ставила перед зодчими складні проблеми, які виникали від вибору місця його розташування та особливостей рельєфу ділянки до ландшафту, що оточував її навколо [2].

Заслуговують на увагу дослідження, в яких аналізуються особливості вирішення архітектури амфітеатрів на досвіді будівництва театральних споруд від епохи Римської імперії побудови відкритих театрів на території сучасної Великобританії, реалізованих в період ХІХ-ХХ століть. У вищезгаданих дослідженнях було проаналізовано три основних типологічних види будівель, а саме: військові театральні амфітеатри, міські амфітеатри відкритого типу та «ландшафтні» театри в сільській місцевості, збудовані в період епохи Давнього Риму на території сучасної Великобританії [3].

<p>Класичний театр</p> <p>↑ Неформальний театр</p>	<p>Театр як вид розваги</p> <p>Давньоримський театр</p>	 <p>Зелений театр</p>	 <p>Вуличний театр</p>
	<p>Театр як вид мистецтва</p> <p>Англійський театр "Глобус"</p>	 <p>Природний театр</p>	<p>Ярмарковий театр</p> <p>Розважальний театр</p>
		 <p>Ландшафтний театр</p>	

Генеза трансформації «ландшафтних» театрів за архітектурно-функціональними ознаками

Даний феномен «ландшафтних» театрів був вивчений у публікації, в якій спираючись на багатомісячний досвід побудови театральних відкритих споруд від античності до сучасності була запропонована генеза трансформації «ландшафтних» театрів за архітектурними та функціональними ознаками [4]. В цій публікації наведена еволюція змін в типології архітектури «ландшафтних» театрів від традиційного сприйняття театрального дійства до творчого начала (авторський театр на відкритому просторі) в організації внутрішнього та зовнішнього середовища видовищної споруди даного типу. При цьому на конкретних прикладах видовищних споруд відкритого типу простежуються кардинальні зміни від споживацької ролі театрального глядача, що пасивно сприймає виставу – до активної участі людини, що прийшла на мистецьке дійство. При цьому в грі акторів на сценічному майданчику та в подіях, які відбуваються під час театралізованого заходу в конкретному ландшафтному середовищі, глядач приймає активну роль та його творча співучасть у виставі підвищує градус емоційного сприйняття театральної дії. В даній схемі англійська дослідниця Джоан Менденхолл здійснила аналіз та представила аналоги відкритих театрів античної пори, середньовіччя та сучасних видовищних споруд на відкритому просторі, які ілюструють розвиток оптимальної класифікації архітектурних об'єктів для проведення масових видовищних заходів. В цій публікації наведені чинники, які суттєво впливають на формування типологічних особливостей архітектури «ландшафтних» театрів у гармонії останніх з оточуючим їх середовищем [4]. В даних тезах автором запропонована осучаснена схема розвитку «ландшафтних» театрів просто неба за архітектурно-функціональними ознаками, що наведена в табличній формі.

Проведені науково-теоретичні дослідження деяких першоджерел і вивчення світового досвіду у проектуванні та будівництві театральних споруд на відкритому просторі дають можливість створити сучасну архітектурну типологію «ландшафтних» театрів, що, в свою чергу, дає поштовх для реалізації нових масштабних культурно-мистецьких проєктів та підводить суспільство до розуміння необхідності застосування в архітектурі нового філософського поняття, як – «Зелений театр». Тобто такого архітектурного об'єкту, де гармонійно поєднується природне середовище, творчий потенціал театральної дії, який випромінюють в зал актори в симбіозі з активним сприйняттям дійства глядачем – того, що ми образно називаємо «дивом з див – його величністю ТЕАТРОМ!» [5; 6].

Список використаних джерел:

1. Проскуряков В.І. Архітектура Українського театру. Простір і дія: Монографія. – Львів: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», Вид-во «Срібне слово», 2004. – С. 393-403.
2. Assessment of the Relation between Ancient Theatres Landscape and Society/ Naif Haddad, Talal Akasheh. – 2002 [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://www.cultech.org/documents/erato/AncientTheatresRelationship.pdf> – Title from the screen.
3. Amphitheatres of Roman Britain: A Study of their Classes, Architecture and Uses / Véronique Deniger. – 1997 [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: <http://www.collectionscanada.gc.ca/obj/s4/f2/dsk2/ftp04/mq22298.pdf> – Title from the screen.
4. The dramatic landscape: articulating design criteria for outdoor theatre spaces/ Joanne Carole Mendenhall. – 2012 [Electronic Resource]. – Mode of access: URL: https://getd.libs.uga.edu/pdfs/mendenhall_joanne_c_201205_mla.pdf – Title from the screen.
5. Проскуряков В.І., Гуменник І.В. Висвітлення актуальності формування і розвитку сучасної архітектурної типології «відкритих театрів» і зокрема «ландшафтних театрів» //

Архітектура: [зб. наук. пр.] – Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2013. – С. 155–161. – (Вісник / Нац. ун-т «Львів. політехніка»; № 757).

6. Проскураков В.І., Гуменник І.В. Попередня пропозиція принципів архітектурної типології відкритих та «ландшафтних» театрів // Архітектура: [зб. наук. пр.] – Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2014. – С. 94–101. – (Вісник / Нац. ун-т «Львів. політехніка»; № 793).

Дмитраш О.Ю.

*магістр, аспірант, асистент,
Національний університет «Львівська політехніка»*

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТТЯ «МІЖВУЗІВСЬКИЙ КУЛЬТУРНИЙ ЦЕНТР»

Формування архітектурного середовища вузівських комплексів – це динамічний процес, що потребує постійного фахового дослідження концепцій розвитку, тенденцій проектування, будівництва та функціонування даних об'єктів. Над всестороннім вивченням цієї теми в різні часи працювали багато вітчизняних та закордонних архітекторів-науковців: Richard P. Dober [1]; Jonathan Coulson, Paul Roberts, Isabelle Taylor [2]; Martin Pearce [3]; Sibylle Kramer [4] David J. Neuman [5].

Міжвузівський об'єкт культури, як і університетські культурні центри – є новими та маловідомими термінами вітчизняного архітектурного словника. Такі будівлі почали з'являтися на початку 90-х років минулого століття в університетах США [6], та на даний час широко популяризуються у всьому світі. Ці заклади втілюють потреби та пріоритети розвитку сучасної вищої освіти. Міжнародна співпраця є невід'ємною частинною діяльності університетських культурних центрів, спрямованої на інтеграцію університету до європейського та світового загальноосвітнього простору. В сучасних світових університетських культурних центрах проводяться заходи щодо розвитку співробітництва з відомими університетами, організаціями, асоціаціями, агентствами, фондами й установами, а також реалізуються міжнародні культурні проекти, здійснюється спільна науково-дослідна діяльність, організуються науково-практичні конференції, семінари і круглі столи. Такі об'єкти служать зв'язковою ланкою між університетами Європи та всього світу.

Зважаючи на те, що такий напрям розвитку університетських громадських просторів є недостатньо відомим в Україні, проводиться аналіз світового досвіду проектування та будівництва міжвузівських об'єктів культури, аналіз публікацій та наукових праць стосовно принципів архітектурної типології та побудови лаконічного простору таких будівель та комплексів.

Першим кроком на шляху вивчення теми стало виконання проекту на здобуття ступеня магістра студента Дмитраш О.Ю. під керівництвом проф., д.арх. Проскуракова В.І. [7] та асистента кафедри ДАС Копиляка І.М. на тему : «Принципи проектування університетських культурних центрів політехнічних шкіл Європи». Результатами даного дослідження було визначення найбільш важливих функцій такого об'єкту (рис. 1), та номенклатури приміщень, що формують синтезовану структуру студентського і культурного простору (рис. 2).